

POGLED NA OPOREZIVANJE FUDBALA KROZ PRIZMU UNAPREĐENJA FINANSIJSKE SITUACIJE FUDBALSKIH KLUBOVA

Sažetak

Čini se da se loša finansijska situacija fudbalskih klubova u Republici Srbiji koja je bila prisutna prethodnih godina nije značajno promenila. Tome je dodatno doprinela i kriza prouzrokovana virusom COVID-19. Imajući u vidu perspektivnost fudbala ne samo kao sportske, već i kao poslovne delatnosti, poreski podsticaji ili olakšice bi veoma značili. Prvi deo rada posvećen je ukazivanju na finansijske probleme fudbalskih klubova i moguće načine njihove svojinske transformacije, a zatim se osvrćemo na posledice virusa COVID-19 na finansijsko poslovanje klubova na globalnom nivou. U sledećem delu rada se osvrćemo na relativno nove finansijske obaveze koje nastaju kao posledica izmene ili donošenja novih računovodstveno finansijskih propisa kojima se uspostavlja finansijska disciplina fudbalskih klubova. Deo pre zaključka posvećen je analizi poreske politike u odnosu na sportska udruženja, a koja predstavljaju formu organizovanja većine fudbalskih klubova u Republici Srbiji. Na osnovu analize sadržaja različitih izveštaja, kao i pravno-dogmatskog metoda nastojimo da damo preporuke za unapređenje inače nezavidne finansijske pozicije fudbalskih klubova.

Ključne reči: fudbalski klubovi, porezi, finansiranje, olakšice, podsticaji

1. UVOD

U nekim zemljama zapadne Evrope i Severne Amerike sport, a naročito fudbal predstavlja značajnu privrednu granu koja doprinosi razvoju delatnosti, kao što su: proizvodnja sportske opreme i suvenira, ugostiteljske usluge, turizam, distribucija, medijski sadržaji i organizovanje i rad sportskih škola, kampova i trening centara. Međutim, potrebno je sport shvatiti kao društveno korisnu delatnost koja se ogleda u unapređenju zdravlja građana, dece i omladine. Poreske olakšice i oslobođenja predstavljaju povoljan ambijent za ulaganje zdravog kapitala u fudbalske klubove.¹ Oni predstavljaju ustupak države za određenog poreskog obveznika kako bi se olakšalo i ohrabrilu ulaganje u određenu delatnost i na

* Viši naučni saradnik, Institut za uporedno pravo, Beograd, email: j.kostic@iup.rs

¹ J. Šuput, „Poreski tretman fudbala u Republici Srbiji“, u: *Srpski fudbal, Stanje i perspektive*, J. Šurbatović (ur.), Institut za uporedno pravo i Fudbalski savez Beograda, Beograd, 2016, 63-64.

taj način unapredio njen razvoj. Za fudbalske klubove su takođe propisane određene poreske olakšice, ali se čini da se svake godine broj finansijskih obaveza koji se nameće fudbalskim klubovima povećava. Poreske olakšice propisane su: Zakonom o porezu na dohodak građana, Zakonom o porezu na dobit preduzeća i Zakonom o porezu na imovinu. Nametanje nekih novih finansijskih obaveza, za fudbalske klubove predstavlja dodatan teret jer se radi o dobrovoljnim i nedobitnim organizacijama. To se odnosi naročito na manje fudbalske klubove, koji nisu u mogućnosti da ostvare adekvatan nivo prihoda koji bi im omogućio nesmetano poslovanje.

Fudbalski klubovi se, kao i druga sportska društva finansiraju od članarina, dobrovoljnih priloga, donacija, poklona, finansijskih subvencija, ostavine, kamata na uloge, zakupnina, dividendi ili na drugi dozvoljen način. Postoje izvesne olakšice za ulaganje tj. davanje priloga i poklona u smislu oslobođenja plaćanja poreza za lica koja im kao udruženjima daju priloge i poklone. Iako se na taj način deluje podsticajno na finansiranje fudbalskih klubova, priliv tih sredstava zavisi isključivo od volje davalaca priloga i poklona.

U istraživanju koje smo sproveli 2016. godine izrazili smo zabrinutost za opstanak fudbalskih klubova u Republici Srbiji i istakli stav o neophodnosti njihove svojinske transformacije.² Nesprovođenje svojinske transformacije, nedostatak transparentnosti i jasnih pravila o finansiranju može da doprinese povećanju korupcije u fudbalskim klubovima. Iako se čini da se poslednjih godina teži uspostavljanju finansijske discipline u fudbalskim klubovima, istovremeno se čini da je njihova finansijska situacija i dalje zabrinjavajuća. Tome je dodatno doprinela i pandemija virusa COVID-19 koja se nepovoljno odrazila i na finansijsko poslovanje vodećih sportskih klubova na globalnom nivou. Imajući u vidu svojinske oblike i izvore prihoda tih organizacija neke od njih su na adekvatan način odgovorile novim izazovima. Kada su u pitanju klubovi na teritoriji Republike Srbije, veliko je pitanje da li će mnogi od njih moći da se oporave od negativnih finansijskih efekata krize i biti spremni da se odupru novim izazovima. Prvi deo rada bavi se analizom problema u oblasti finansijskog poslovanja fudbalskih klubova. U okviru tog dela rada podsećamo i ukazujemo na mogućnosti svojinske transformacije fudbalskih klubova u Republici Srbiji. U drugom delu rada se bavimo posledicama krize izazvane virusom COVID-19 na poslovanje fudbalskih klubova, a u trećem delu rada analiziramo poreske olakšice za fudbalske klubove, imajući u vidu da one mogu iako u skromnoj meri povoljno da utiču na finansijski oporavak fudbalskih klubova. Poreske olakšice i podsticaji bi mogli da doprinesu smanjenju dugovanja fudbalskih klubova. To bi doprinelo možda njihovoj blagoj revitalizaciji. U slučaju postojanja velikih dugovanja, teško se može očekivati da će neko od potencijalnih investitora biti zainteresovan za ulaganje u fudbalske klubove, a kojima je potreban ne bilo kakav, već isključivo zdrav kapital.

² *Ibid.*, 63-73.

2. PROBLEMI I MOGUĆNOST SVOJINSKE TRANSFORMACIJE FUDBALSKIH KLUBOVA U REPUBLICI SRBIJI

Članom 33. stav 1. Zakona o sportu Republike Srbije³ propisano je da se sportska organizacija, a u koju spadaju i fudbalski klubovi može osnovati kao udruženje ili kao privredno društvo. To znači da se u zavisnosti od forme u kojoj je osnovan fudbalski klub na njegov rad mogu primeniti odredbe Zakona o udruženjima ili Zakona o privrednim društvima.⁴ Međutim, u Republici Srbiji su klubovi osnovani uglavnom u formi udruženja. Zakon o udruženjima propisuje da udruženje može da stiče imovinu od članarine, dobrovoljnih priloga, donacija i poklona (u novcu ili naturi), finansijskih subvencija, ostavina, kamata na uloge, zakupnine, dividendi i na drugi način propisan zakonom.⁵ Istim Zakonom propisana je mogućnost oslobođenja od poreza za fizička i pravna lica koja daju priloge i poklone udruženjima.⁶ Međutim, ti prilozi su stvar dobre volje fizičkih lica ili rukovodstva pravnih lica, pa se na njih fudbalski klubovi ne mogu sasvim osloniti. Postojeći način finansiranja sporta u Srbiji, pa i fudbalskih klubova je prevaziđen i neefikasan.⁷

Treba imati u vidu da problem u finansiranju mogu da privuku nelegalne investicije imajući u vidu da su finansijska sredstva itekako potrebna za opstanak fudbalskih klubova. Svojinska transformacija još uvek nije sprovedena. Prema odredbama Zakona o privatizaciji, predmet privatizacije je mogla da bude isključivo svojina u društvenom vlasništvu tj. javnoj svojini.⁸ Kada su u pitanju fudbalski klubovi oni nisu u javnoj svojini, osim zemljišta na kojem su izgrađeni objekti. Zbog toga bi u toj oblasti možda trebalo doneti *lex specialis*. Privatizacija fudbalskih klubova se najavljuje još od perioda pripreme prethodnog Nacrta zakona o sportu iz 2010. godine i u vreme njegovog izglasavanja u Narodnoj skupštini od strane ovlašćenih predlagača tokom 2011. godine. Tada je isticano da će taj propis svojim odredbama omogućiti svojinsku transformaciju fudbalskih klubova i privatizaciju društvene i državne imovine.⁹ Međutim, to se nije dogodilo. (Šuput, 2016. pp. 40-41). Tokom 2016. godine donet je novi Zakon o sportu, ali do svojinske transformacije fudbalskih klubova još uvek nije došlo.

³ Zakon o sportu. „Službeni glasnik RS“, broj 10/2016.

⁴ Zakon o udruženjima, „Službeni glasnik RS“, broj 51/2009, 99/2011-dr. zakon i 44/2018-dr. zakon, Zakon o privrednim društvima, „Službeni glasnik RS“, broj 36/2011, 99/2011, 83/2014-dr. zakon, 5/2015, 44/2018, 95/2018 i 91/2018.

⁵ Član 36. stav 1 Zakona o udruženjima.

⁶ Član 36. stav 2.

⁷ J. Šurbatović J., „Reforma sistema sporta i privatizacija u sportu“, u: *Srpski fudbal, Stanje i perspektive*, J. Šurbatović, Institut za uporedno pravo, Fudbalski savez Beograda, Beograd, 2016, 17.

⁸ Član 2, stav 1, tačka 3 Zakona o privatizaciji („Službeni glasnik RS“, broj 83/2014, 46/2015, 112/2015 i 20/2016-autentično tumačenje).

⁹ D. Šuput, „Primena propisa Republike Srbije kao otežavajući faktor u procesu modernizacije srpskog fudbala“, u: *Srpski fudbal, Stanje i perspektive*, J. Šurbatović (ur.), Institut za uporedno pravo, Fudbalski savez Beograda, 2016, 40-41.

U medijima se prethodne godine dosta govorilo o predlogu „nemačkog modela upravljanja klubovima“, a čija primena nije zavisna od vlasničke strukture kluba i koja je prihvatljiva i za fudbalske klubove koji su osnovani i koji funkcionišu kao udruženja građana. Prema tom modelu navijači, tj. članovi klubova zadržavaju pravo na većinski udeo vlasništva u klubu, ali se omogućava i da privatni ulagači steknu udeo u vlasništvu. Kao pozitivne strane tog modela navode se očuvanje fudbalske tradicije i balans između ulaganja od strane privatnih investitora i zadržavanje klubova u vlasništvu navijača. Na taj način je moguće ostvariti stabilan prihod, a ujedno omogućiti članovima da učestvuju u upravljanju i vlasništvu.¹⁰ Osim nemačkog modela, kao drugi model svojinske transformacije spominjan je i španski model privatizacije. Prema njemu jedno fizičko ili pravno lice ne može da bude vlasnik 100% akcija fudbalskog kluba. Osim toga, prema tom modelu nije dozvoljeno strancima da imaju većinski paket akcija.¹¹

Međutim, privatizacija fudbalskih klubova još uvek nije započeta. Imajući u vidu dugovanja pojedinih fudbalskih klubova može se opravdano postaviti pitanje zainteresovanosti pojedinih investitora. Naravno, država ne može značajna finansijska sredstva da ulaže u fudbalske klubove, ali može na neki način da olakša njihovo finansijsko poslovanje i bar u izvesnoj meri smanji poresko opterećenje. Prema raspoloživim podacima iz Registra korisnika javnih sredstava, samo tri fudbalska kluba su korisnici javnih sredstava i to na nivou jedinica lokalne samouprave. To su: gradski fudbalski klub „Jasenica 1911“ iz Smederevske Palanke u likvidaciji, fudbalski klub „Karađorđe“ iz Topole u Likvidaciji, a treći je sportsko privredno društvo, ženski fudbalski klub „Radnički 1923“ d.o.o. iz Kragujevca. Prva dva kluba u registru su označena kao indirektni korisnici budžetskih sredstava, a treći koji nosi oznaku privrednog društva kao ostali korisnici javnih sredstava.¹² Kao što se može zaključiti, veoma mali broj fudbalskih klubova, prema nejasnim kriterijumima koristi javna sredstva. Problem bi mogla da predstavlja i zainteresovanost za ulaganje u fudbalske klubove, jer su potencijalni investitori demotivisani i zbog nedostatka stimulacija i motivacije za ulaganje u njih. Transformacija vlasništva bi omogućila komercijalizaciju poslovanja fudbalskih klubova. To bi donelo korist i državi. Na taj način ne bi bilo potrebe da se daju posebni poreski podsticaji i olakšice, a porez od poslovanja fudbalskih klubova mogao bi da bude i značajan izvor prihoda za državu.¹³ Treba imati u vidu da ukoliko bi država poreskim olakšicama i podsticajima pomogla fudbalskim klubovima da smanje dugovanja i da se bar i u skromnom obimu finansijski oporave, to bi moglo da predstavlja uvod u svojinsku transformaciju

¹⁰ L. Legac, *Primjena različitih modela upravljanja sportskim klubovima na primjeru GNK Dinamo*, Diplomski rad, Sveučilište u Zagrebu, Kineziološki fakultet, 2020, 15-16. Tekst je dodrpan na internet stranici: <https://repozitorij.kif.unizg.hr/islandora/object/kif%3A1278>. Pristupljeno 2.11.2021.

¹¹ J. Šurbatović, 26; J. Šurbatović, *Modeli privatizacije sportskih klubova-evropska iskustva i loklana primena*, Izbog sudske prakse, Glosarijum, Beograd, 2008.

¹² Registar korisnika javnih sredstava (poslednji put ažuriran 30. septembra 2020. godine) dostupan je na internet stranici: <http://www.trezor.gov.rs/src/services/kjs/>, 1.11.2021.

¹³ Vidi: J. Šurbatović, 25.

koja bi bila od velike koristi kako za fudbal, tako i za državu. Zbog toga bi na takvu vrstu ustupaka i pomoći trebalo gledati kao na vidu investicije, a ne kao gubitak budžetskih sredstava.

3. POSLEDICE PANDEMIJE VIRUSA COVID-19 NA FINANSIJSKO POSLOVANJE FUDBALSkih KLUBOVA

Finansijsko poslovanje fudbalskih klubova dodatno je otežano usled krize izazvane pandemijom virusa COVID-19, a posledice će se osetiti i u narednom periodu. To će se posebno odraziti na poslovanje manjih ili finansijski nestabilnijih fudbalskih klubova imajući u vidu kako njihova dugovanja, tako i nestabilan finansijski priliv. Iako se ne radi o privrednim društvima, ali imajući u vidu njihov ne samo sportski, već i privredni potencijal, indirektna pomoć države putem poreskih olakšica uticala bi u izvesnoj meri ako ne na unapređenje, onda barem na smanjenje negativnih finansijskih posledica.

Posledice pandemije odrazile su se negativno i na finansijsko poslovanje 20 najboljih klubova na svetu. Prema izveštaju Deloitte-a oni su tokom sezone 2019/2020 ostvarili 12% manje prihoda u odnosu na prethodnu sezonu. U navedenom dokumentu kao razlog tog gubitka navode se odlaganje ostvarivanja prihoda od emitovanja i popust za emitere zbog prekinute sezone 2019/2020 godine, odlaganje i otkazivanje utakmica ili njihovo održavanje bez prisustva navijača. Uprave vodećih svetskih fudbalskih klubova su se na veoma različite načine prilagođavale novonastalim izazovima. Prema raspoloživim podacima, može se zaključiti da je kriza izazvana pandemijom prouzrokovala velike posledice za fudbalsku industriju.¹⁴ Klubovi koji imaju status privrednih društava lakše su se prilagodili novonastalim okolnostima. Imajući u vidu način finansiranja fudbalskih klubova u Republici Srbiji, finansijske posledice će se veoma teško ublažiti. Upravo bi zbog toga, država nekim podsticajnim merama trebala da reaguje.

Imajući u vidu potrebu ublažavanja ekonomskih posledica virusa COVID-19 država je pripremila set mera za pomoć privredi u cilju održavanja njihove likvidnosti, a koji je osim podsticaja, privredi i direktnih davanja, uključivao i mere poreske politike. One su se ogledale u odlaganju rokova za plaćanje doprinosa, odlaganju plaćanja poreza na dobit i poreza na dohodak, odlaganju rokova za prijavu poreza, umanjivanju akontacija po osnovu poreza na dobit, odlaganje i prijave plaćanja poreza na dodatu vrednost.¹⁵ Međutim, za sportska udruženja, a u koja spadaju i fudbalski klubovi nisu pripremljene nikakve mere podrške. Zbog toga ćemo se osvrnuti na poreski tretman fudbala u Republici Srbiji. Potrebno je napomenuti da za fudbalske klubove dodatno finansijsko

¹⁴ Deloitte, Testing times, Football Money League, Deloitte Sports Business Group, January 2021, <file:///C:/Users/Jelena/Downloads/deloitte-uk-deloitte-football-money-league-2021.pdf>, 1.11.2021.

¹⁵ https://naled.rs/htdocs/Files/06839/Analiza_efekata_ekonomskih_mera_za_ublazavanje_negativnih_posledica_COVID-19_na_privredu.pdf#str.2.

opterećenje predstavljaju obaveze koje su propisane posebnim zakonima. Prema odredbama Zakona o računovodstvu, sportsko udruženje koje se takmiči u nacionalnom, odnosno profesionalnom sportskom takmičenju ima obavezu da vodi poslovne knjige i podnosi finansijske izveštaje u skladu sa propisima o računovodstvu koji se odnose na privredna društva.¹⁶ Osim toga, revizija finansijskih izveštaja fudbalskih klubova vrši se u skladu sa propisima o reviziji koji se odnose na privredna društva, u skladu sa odredbama Zakona o reviziji, a koji se takođe primenjuje od 1.1.2020. godine.¹⁷ Nedostavljanje tih izveštaja predstavlja osnov za prekršajnu odgovornost. Kako bi se ispunile navedene obaveze, fudbalski klubovi su prinuđeni da zaposle ili angažuju stručna lica koja poseduju znanje i isustvo iz oblasti računovodstva i revizije kako bi izbegla prekršajnu odgovornost i u skladu sa zakonskim odredbama na vreme dostavila finansijski i revizorski izveštaj. Na taj način nastoji da se uvede finansijska disciplina i spreče zloupotrebe u fudbalskim klubovima.

4. PORESKI TRETMAN I PORESKE OLAKŠICE ZA FUDBALSKE KLUBOVE U REPUBLICI SRBIJI

Imajući u vidu odredbe poreskih propisa, čini se da sportska udruženja, a u koja spada i najveći broj fudbalskih klubova u Republici Srbiji imaju nešto povoljniji poreski tretman u odnosu na druge poreske obveznike. U ovom delu ukazujemo na odredbe Zakona o porezu na dohodak građana, Zakona o porezu na dobit preduzeća, Zakona o porezima na imovinu i Zakona o porezu na dodatu vrednost.

Iako su u pitanju nevladine organizacije, fudbalski klubovi (a naročito oni koji su razvijeniji) osim članova imaju potrebu i za angažovanjem različitih stručnjaka (koji obavljaju rukovodeće funkcije, sportske trenere, lekare i dr), a koji su zaposleni ili angažovani po osnovu ugovora u tim organizacijama.¹⁸ Prema Zakonu o porezu na dohodak građana, sva lica koja ostvaruju prihode u fudbalskim klubovima na bilo koji način, bilo da su zaposlena ili da su u pitanju lica koja su angažovana po drugom osnovu imaju obavezu da plate porez na dohodak građana, osim onih koji se izuzimaju na osnovu zakona.¹⁹ To su prihodi koje ostvare profesionalni sportisti, amateri, sportski stručnjaci i stručnjaci u sportu od sportske organizacije, odnosno organizacije za obavljanje sportske delatnosti, sportskih društava i saveza, koja nemaju karakter zarade u smislu propisa kojima se uređuje sport, odnosno radni odnosi, a naročito primanja po osnovu:

- 1) naknada na ime korišćenja ugovora (npr. transfer);
- 2) naknada za korišćenje lika sportiste;

¹⁶ Zakon o računovodstvu, „Službeni glasnik RS“, 73/2019.

¹⁷ Zakon o reviziji, „Službeni glasnik RS“, 73/2019.

¹⁸ B. Cerović, „Kontroverze privatizacije u sportu, osnovi teorijsko-metodološke analize“ u: *Sport i privatizacija*, D. Šuput (ur.), Institut za uporedno pravo, Zepter, Beograd, 2009, 16-17.

¹⁹ Zakon o porezu na dohodak građana, „Službeni glasnik RS“, broj 24/2001...6/2021-usklađeni din. izn. i 44/2021).

- 3) novčane pomoći vrhunskim sportistima sa posebnim zaslugama;
- 4) stipendija vrhunskim sportistima za sportsko usavršavanje;
- 5) novčanih i drugih nagrada;
- 6) nacionalnih priznanja i nagrada za poseban doprinos razvoju i afirmaciji sporta;
- 7) naknada i nagrada za rad sportskim stručnjacima, odnosno stručnjacima u sportu (treneri, sudije, delegati i slično).

Imajući u vidu odredbe Zakona o porezu na dobit pravnih lica, poreski obveznici su i fudbalski klubovi koji prihode ostvaruju prodajom proizvoda na tržištu ili obavljanjem usluga uz naknadu (kao što je npr. prodaja karata za fudbalske utakmice ili prodaja suvenira).²⁰ Fudbalski klubovi imaju i obavezu plaćanja poreza na dodatnu vrednost na osnovu odredbi Zakona o porezu na dodatnu vrednost ukoliko se kao dodatnom delatnošću bave pružanjem usluga ili prometom dobara.²¹ Međutim, osim toga, fudbalski klubovi imaju i određene olakšice prilikom plaćanja poreza. U slučaju da se radi o sportskoj organizaciji koja ostvaruje prihod isključivo od članarina svojih članova ne postoji obaveza plaćanja poreza.²² Ukoliko se radi o dobijanju poklona u novcu ili opremi prema Zakonu o porezima na imovinu fudbalski klub ima obavezu da plati porez na poklon. Prema navedenom Zakonu, fudbalski klub ima obavezu da plati porez na poklon ukoliko vrednost tog poklona od strane jednog istog pravnog ili fizičkog lica u toku kalendarske godine prelazi iznos do 100.000 dinara. Ukoliko je vrednost tog poklona od strane istog lica preko 100.000 dinara, fudbalski klub bi imao obavezu da plati porez po poreskoj stopi od 2,5%.²³

Poreske olakšice predstavljaju ustupak koji država čini u pogledu poreskog obveznika, poreske osnovice, poreskih stopa, ili iznosa poreskog prihoda.²⁴ Poreskim zakonima propisane su olakšice za oporezivanje koje se mogu primeniti i u slučaju kada se kao poreski obveznik pojavljuje fudbalski klub. Tako je prema odredbama Zakona o porezu na dohodak građana Republike Srbije propisana pogodnost u pogledu plaćanja poreza na primanja sportista i sportskih radnika. U skladu sa tim, porez na dohodak građana ne plaća se na primanja ostvarena po osnovu naknade za ishranu-hranarine koju sportistima amaterima plaćaju amaterski sportski klubovi u skladu sa Zakonom o sportu u mesečnom iznosu do 10.100. dinara.²⁵

Imajući u vidu navedeno čini se da nacionalno zakonodavstvo Republike Srbije uspostavlja veoma mali broj poreskih olakšica za fudbalske klubove.

²⁰ Član 1. stav 3 i 4. Zakona o porezu na dobit pravnih lica, „Službeni glasnik RS“, broj 25/2001...153/2020.

²¹ J. Šuput, 65.

²² Član 44. Zakona o porezu na dodatnu vrednost, „Službeni glasnik RS“, broj 84/2004...153/2020.

²³ Član 14. stav 6 i član 19. stav 2 Zakona o porezima na imovinu, „Službeni glasnik RS“, broj 26/2001...144/2020.

²⁴ D. Popović, *Nauka o porezima i poresko pravo*, Open Society Institute/Constitutional and Legislative Policy Institute (Institut Otvoreno društvo/Institut za ustavnu i zakonodavnu politiku), Beograd, 192-193.

²⁵ Član 9. stav 1, tačka 13) Zakona o prihodu na dohodak građana.

5. ZAKLJUČAK

Većina fudbalskih klubova u Republici Srbiji organizovana je kao sportska udruženja koja funkcionišu prema odredbama Zakona o udruženjima. Poslednjih godina se propisima nameće sve više obaveza, koje i oni moraju da realizuju iako se radi o neprofitnim organizacijama. Dominantan model finansiranja fudbalskih klubova jesu prihodi od članarina, prihodi od prodaje ulaznica za sportske utakmice, prihodi od donacija, poklona, sponzorstva. Neki fudbalski klubovi ostvaruju korist i od davanja u zakup svojih prostorija, obavljanja ugostiteljske delatnosti i prodaje suvenira. Međutim, uprkos tome dugovanja fudbalskih klubova i dalje su pristuna. Posledice za finansijsko poslovanje će se osetiti tek u narednim godinama nakon pandemije izazvane virusom COVID-19. Prema navodima iz Izveštaja Deloitte-a za 2021. godinu, prihodi velikih sportskih klubova koji su pre pandemije ostvarivali velike prihode, smanjeni su za 12%, a u narednom periodu očekuje se dodatno smanjenje. Međutim, profesionalne uprave vodećih svetskih klubova prilagodile su se tome na različite načine. U Republici Srbiji se to teško može očekivati pre svega zbog velikih gubitaka i finansijske nestabilnosti u poslovanju fudbalskih klubova.

Svojinska transformacija fudbalskih klubova o kojoj se uveliko govorilo i u Parlamentu tokom usvajanja Zakona o sportu iz 2011. godine još uvek nije sprovedena, iako je tokom 2016. godine donet novi Zakon o sportu. Međutim, ona je svakako od posebnog značaja kako za klubove, tako i za državu. Sprovedenjem svojinske transformacije omogućio bi se priliv zdravog kapitala, a samim tim i adekvatna kontrola njihovog finansijskog poslovanja koja bi im omogućila dugoročniju finansijsku stabilnost.

Kada je u pitanju poreski tretman fudbala, može se zaključiti da ne postoji veliki broj poreskih olakšica ili podsticaja koji mogu da ublaže nepovoljnu finansijsku situaciju srpskih fudbalskih klubova. Međutim, trebalo bi imati u vidu da i ukoliko dođe do svojinske transformacije, teško se može očekivati da će neko biti zainteresovan da investira u fudbalski klub kojim ima velika dugovanja. Upravo zbog toga je na određeni način potrebno pripremiti klubove za eventualnu svojinsku transformaciju. Uvođenje dodatnih poreskih olakšica ili poreskih podsticaja ne bi trebalo posmatrati kao gubitak, već kao potencijalnu investiciju. Transformacijom sporskih udruženja u privredna društva i podsticanjem ne samo njihove sportske, već i privredne aktivnosti povećao bi se ibudžetski prihod države.

FOOTBALL TAXATION THROUGH THE PRISM OF IMPROVING THE FINANCIAL SITUATION OF FOOTBALL CLUBS

Summary

It seems that the bad financial situation of football clubs in the Republic of Serbia, which was present in previous years, has not changed significantly. The crisis caused by the COVID-19 virus additionally contributed to that. Bearing in mind the perspective of football not only as a sports, but also as a business activity, tax incentives or reliefs would mean a lot.

The first part of the paper is dedicated to pointing out the financial problems of football clubs and possible ways of their ownership transformation, and then we analysed the consequences of the COVID-19 virus on the financial operations of clubs on a global level. In the next part of the paper, we pointed out the relatively new financial obligations that arise as a result of changes or the adoption of new accounting and financial regulations that establish the financial discipline of football clubs. The part before the conclusion is dedicated to the analysis of the tax policy in relation to sports associations, which represent the form of organization of most football clubs in the Republic of Serbia. Based on the analysis of the content of various reports, as well as the legal-dogmatic method, we try to give recommendations for improving the otherwise unenviable financial positions of football clubs.

Key words: football clubs, taxes, financing, benefits, incentives

²⁶ Senior Research Fellow, Institute of Comparative Law, Belgrade, email: j.kostic@iup.rs